

Европейски икономически и социален комитет

ЕСО/325
Агенции за кредитен
рейтинг

Брюксел, 29 март 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на
Регламент (ЕО) № 1060/2009 относно агенциите за кредитен рейтинг“
COM(2011) 747 final – 2011/0361 (COD)

Докладчик: г-н Páleník

На 13 декември 2011 г. Съветът, и на 30 ноември 2011 г. Европейският парламент решиха, в съответствие с член 114 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

*„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1060/2009 относно агенциите за кредитен рейтинг“
COM(2011) 747 final – 2011/0361(COD).*

Специализирана секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 7 март 2012 г.

На 479-ата си пленарна сесия, проведена на 28 и 29 март 2012 г. (заседание от 29 март 2012 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 118 гласа „за“, 32 гласа „против“ и 15 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1 Изготвянето на настоящото становище е свързано с предложението на Комисията, насочено към отстраняване на големите недостатъци по отношение на прозрачността, независимостта, конфликта на интереси, качеството на процедурите за определяне на рейтингите. ЕИСК приветства факта, че с предложения регламент се цели да се отстранят тези проблеми, но счита, че реакцията на Комисията на създаването се положение е закъсняла и недостатъчна.
- 1.2 Агенциите за кредитен рейтинг изпълняват важна роля на световните финансови пазари, тъй като определяните от тях рейтинги се използват от голям брой участници на пазарите. По този начин те оказват съществено влияние върху информираното инвестиране и финансовите решения. Поради тази причина е от основно значение определянето на кредитни рейтинги да се извършва в съответствие с принципите на интегритет, прозрачност, отговорност и добро управление и настоящият регламент относно агенциите за кредитен рейтинг вече дава съществен принос в това отношение.
- 1.3 Според ЕИСК пазарите не са в състояние да се саморегулират, затова е от основно значение да се въведат възможно най-строгите правила, които да се прилагат и контролират по също толкова строг начин. Въпреки това в предложението не се съдържат ясни указания как следва да се прилага регламентът. Освен това ЕИСК изразява дълбоки съмнения по отношение на това, че желаните резултати могат да се постигнат единствено чрез засилване на регулирането. Всъщност това би допринесло по-скоро за допълнително намаляване на отговорността на различните надзорни органи, които, напротив, би трябвало да имат по-голямо участие в оценяването на даваните от агенциите мнения.

- 1.4 ЕИСК счита, че във вида, в който е представено в предложениния регламент, европейското измерение трябва да бъде подкрепено във възможно най-голяма степен чрез преговорите на равнище Г-20, с оглед тези страни да прилагат сходни правила, с които да се гарантира последователност в целия свят.
- 1.5 За да се осигури по-широк спектър от кредитни рейтинги, с предложението се въвежда задължителна ротация на агенциите, които ги определят. Въпреки това ЕИСК си задава въпроса дали възприемането на това правило ще доведе до желанния резултат.
- 1.6 Според Комитета един от основните проблеми е надеждността на рейтингите, определяни от агенциите, по-голямата част от които се намират в САЩ и са обект на множество конфликти на интереси. Затова ЕИСК призовава Комисията да създаде независима европейска агенция за кредитен рейтинг, която да може да присъжда рейтинги на държавен дълг, като отчита общия интерес. Агенциите за кредитен рейтинг неведнъж не са успявали да предвидят развоя на събитията — нещо, което също е подкопало доверието в тях. Независимо от ясните сигнали, подавани от пазара и от икономическите тенденции, те не винаги съумяват или желаят да откриват навреме инвестиционните рискове и в много случаи не успяват да изпълнят своята основна функция.
- 1.7 Именно поради тяхната неспособност да предвиждат правилно бъдещите развития и най-вече поради факта, че в кредитните рейтинги има елемент на самоосъществяваща се прогноза, недостатъчната прозрачност на методите, които агенциите използват за определяне на рейтингите, трябва да бъде разгледана по-подробно.
- 1.8 ЕИСК има сериозни съмнения по повод независимостта на определяните рейтинги, по-специално поради механизма „емитентът плаща“. Всъщност е убеден в тяхната частична зависимост. Ясно е, че емитентът е заинтересован да си осигури най-високия възможен рейтинг и това поражда съмнения относно независимостта на присъдения рейтинг. Това е оценка, зад която често се крие спекулативна маневра, продиктувана най-малкото от ефекта на обявяването.
- 1.9 Абсолютно необходимо е да се обърне внимание на всички поставени в предложението въпроси и да бъдат предприети действия по тях. Трябва да се гарантира, че те наистина се зачитат както на европейско, така и на национално равнище. Комитетът счита, че на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) трябва да се дадат необходимите средства за гарантиране на спазването.
- 1.10 В този смисъл ЕИСК приветства измененията във връзка с гражданската отговорност на агенциите за кредитен рейтинг и приканва Комисията да подобри ефективната защита на потребителите на финансови продукти, като създаде ефикасни средства за правна защита, позволяващи им да упражняват правата си и да получават обезщетения, без да се засягат санкциите, които надзорният орган би могъл да наложи на агенцията.

- 1.11 Конфликтът на интереси остава основен проблем и в предложението се съдържат редица мерки за неговото решаване. Въпреки това ЕИСК още веднъж подчертава, че те не са достатъчни, за да се постигне поставената цел. Причината за това е моделът „емитентът плаща“, особено когато става въпрос за рейтинги по поръчка или рейтинги на държави. Отрицателните рейтинги на държавните дългове и негативните перспективи по тях са в полза на купувачите на емитираните облигации под формата на по-високи лихвен процент и премия за риск. В някои случаи купувачите могат да бъдат същите организации – емитенти, които плащат на рейтинговите агенции за определяне на рейтинга на техните финансови инструменти, което може да доведе до възможни конфликти на интереси.
- 1.12 ЕИСК приветства не само стремежа да се сложи край на редица проблеми (свързани с прозрачността, конфликта на интереси, независимостта и конкуренцията) и да се затегне контролът върху функционирането на агенциите (ключови играчи на финансовите пазари), но и факта, че в регламента от 2011 г. са взети предвид някои важни въпроси, по-специално създаването на европейска рамка за мониторинг на агенциите за кредитен рейтинг¹.
- 1.13 Все пак ЕИСК смята, че въпросът, свързан с агенциите за кредитен рейтинг, не е само юридически, а е по-скоро политически. Следователно най-добрият начин за защита на държавния дълг от често злополучните последици от оценките на агенциите, освен по-добрите и ограничени правила, включва следното:
- да им бъде забранено да публикуват оценки за държавния дълг;
 - да се разшири мандатът на ЕЦБ, като се уеднакви с този на всички останали централни банки в света и се премахне по този начин недостатъкът, от който понастоящем тя страда;
 - да се подобри настоящото управление на държавния дълг на еврозоната (становище ECO/307- CESE 474/2012).

2. **Обосновка**

- 2.1 Настоящата задълбочаваща се дългова криза е свързана с предходната банкова криза, която беше предизвикана от сериозни пропуски в регламентирането и надзора на финансовите институции и на която Европейската общност реагира по бърз и подходящ начин, като прие Регламент (ЕО) № 1060/2009. Тази нова криза подчертава необходимостта от по-нататъшно повишаване на ефективността на редица дейности в областта на регламентирането и надзора на финансовите институции. В Регламент (ЕС) №1060/2009 относно агенциите за кредитен рейтинг се съдържат стриктни правила за поведението на тези агенции, като основната цел е да се смекчат възможните конфликти на интереси и да се гарантира високо качество на рейтингите и на процеса на тяхното определяне.

¹ Становище на ЕИСК относно „Агенции за кредитен рейтинг“, ОВ С 54, 19.2.2011, стр. 37.

- 2.2 Не бива да се забравя, че агенциите за кредитен рейтинг не са в състояние да предсказват действителния развой на събитията, което означава, че те оказват изключително вредно въздействие върху икономиките на страните. Списъкът на съмнителните агенции е дълъг, затова тук са посочени само някои от тях:
- през 1975 г. град Ню Йорк получи много благоприятен рейтинг непосредствено преди да обяви фалит (спиране на плащанията);
 - малко по-късно Standard and Poor's увериха инвеститорите, че икономиката на окръг Orange (Калифорния) е в добро състояние и се управлява добре, въпреки факта, че заради спекулации с деривати бяха загубени 2 милиарда долара. Впоследствие срещу тази агенция бяха заведени редица дела²;
 - имаше и други подобни случаи, свързани с хедж фонда Long Term Capital Management, Международната кредитна и търговска банка (BCCI), фалита на спестовните банки в САЩ, съпътстваните с измами фалити на Enron, Worldcom, Тусо и др., а също и на Lehman Brothers³;
 - преди финансовата криза агенциите даваха дори на най-високорисковите ипотечни деривати (subprime) рейтинг AAA, с което убедиха инвеститорите, включително пенсионните фондове, да ги купуват на едро⁴;
 - преди избухването на финансовата криза през 2008 г. агенциите за кредитен рейтинг единодушно даваха най-високите рейтинги на банките и фондовете, притежаващи ценни книжа, които нямаха никаква стойност и бяха замислени от спекуланти, какъвто беше случаят с американската застрахователна компания AIG⁵;
 - през декември 2009 г., например, Standard and Poor's присъди на гръцкия дълг рейтинг А- – същият като на Естония, която по това време се подготвяше за влизане в еврозоната⁶.
- 2.3 Сега, когато цяла Европа изнемогва в дългова криза и някои страни са на ръба на фалита, ще бъде изключително важно Комисията да направи всичко в своите правомощия, за да стимулира съживяването на икономиката. Макар и да е подходящ инструмент за подсилване на това начинание, настоящото предложение трябва да бъде по-амбициозно.

² Ibrahim Warde, „Ces puissantes officines qui notent les Etats“ („Тези могъщи организации, които дават оценки на държавите“), Le Monde diplomatique, февруари 1997 г.

³ Marc Roche, „Le capitalisme hors la loi“ („Капитализмът извън закона“), Éditions Albin Michel, 2011 г., стр. 70.

⁴ Joseph E. Stiglitz, „Le triomphe de la cupidité“ („Триумфът на алчността“), Les livres qui libèrent, 2010 г., стр. 166.

⁵ Hervé Kempf, „L'oligarchie ça suffit, vive la démocratie“ („Стига олигархия, да живее демокрацията“), Éditions du Seuil, Paris 2011 г., стр. 72.

⁶ Пак там.

- 2.4 Има какво да се желае в неговия подход към рейтингите на държавните дългове, като самите тези рейтинги също са под въпрос, при положение че страни с еднакъв рейтинг плащат различни лихви. От това произтича и друг въпрос, който все още не е решен: политическата стойност на определяните от агенциите рейтинги.
- 2.5 В своя документ за консултация⁷, изготвен в резултат на публична консултация през 2010 г., Европейската комисия представя варианти за решаване на проблемите, свързани с това, че участниците на пазара се предоверяват на рейтингите, и обръща внимание върху необходимостта от въвеждане на независима оценка на кредитния риск от инвестиционните компании, от подкрепа за по-голяма конкуренция на пазара на кредитни рейтинги, от въвеждане на гражданска отговорност за агенциите за кредитен рейтинг, както и на варианти за разрешаване на потенциалните конфликти на интереси, произтичащи от използването на модела „емитентът плаща“.
- 2.6 Мнозина от респондентите, участвали в публичната консултация, организирана от Европейската комисия между 5 ноември 2010 г. и 7 януари 2011 г., изразиха безпокойство по повод прекомерното и дори механично доверие в кредитните рейтинги и подкрепиха също така постепенното намаляване на позоваванията на кредитните рейтинги в законодателството. Същевременно те подчертаха факта, че намирането на подходящи инструменти, които да ги заменят, ще бъде важна част от търсенето на подходящо решение.
- 2.7 Европейският парламент, който на 8 юни 2011 г. публикува незаконодателна резолюция относно агенциите за кредитен рейтинг⁸, също потвърди необходимостта от подобряване на регулаторната рамка за тях и от предприемане на подходящи мерки, с които да се намали предоверяването на кредитните рейтинги.
- 2.8 Европейският съвет от 23 октомври 2011 г.⁹ направи заключението, че подобряването на финансовото регулиране остава ключов приоритет за ЕС и приветства факта, че от 2008 г. насам е постигнато много с реформата на регулаторната и надзорната рамка, но призова за продължаване на усилията, за да се открият и отстранят слабостите на финансовата система с цел предотвратяване на бъдещи кризи.

⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/agencies/summary-responses-cra-consultation-20110704_en.pdf

⁸ <http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=en&procnum=INI/2010/2302>

⁹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/125496.pdf

- 2.9 На международно равнище Съветът за финансова стабилност (СФС) утвърди през октомври 2010 г. принципи за намаляване на зависимостта на властите и финансовите институции от рейтингите, присъждани от агенциите за кредитен рейтинг¹⁰. С тези принципи, одобрени от срещата на върха на Г-20 в Сеул през ноември 2010 г., се призовава за премахване или замяна в законодателството на позовавания на подобни рейтинги в случаите, когато има подходящи алтернативни стандарти за кредитоспособност и за задължаване на инвеститорите да правят свои собствени оценки на кредитоспособността.
- 2.10 Поради тези причини Регламент (ЕО) № 1060/2009 относно агенциите за кредитен рейтинг трябва да бъде изменен, най-вече за да се намалят потенциалните рискове, свързани с преповеряването на кредитните рейтинги от страна на участниците на пазара, високата степен на концентрация на пазара на кредитни рейтинги, въвеждането на гражданска отговорност на агенциите за кредитен рейтинг по отношение на инвеститорите, конфликтите на интереси, свързани с модела „емитентът плаща“, и акционерната структура на агенциите за кредитен рейтинг.
3. **Кратък преглед на измененията на Регламент (ЕО) № 1060/2009**
- 3.1 *Разширяване на приложното поле на регламента с цел обхващане на рейтинговите перспективи*
- 3.1.1 Предложението на Комисията разширява обхвата на правилата относно кредитните рейтинги, така че при необходимост той да включва и „рейтинговите перспективи“. Значението на рейтинговите перспективи за инвеститорите и емитентите и тяхното въздействие на пазара са сравними със значението и въздействието на кредитните рейтинги и поради това агенциите за кредитен рейтинг се задължават по-специално да оповестяват периода, в който се очаква промяна на кредитния рейтинг.
- 3.2 *Изменения по отношение на използването на кредитни рейтинги*
- 3.2.1 С предложението за регламент относно агенциите за кредитен рейтинг се добавя и разпоредба, с която някои финансови институции се задължават да правят своя собствена оценка на кредитния риск, като целта е да се намали прекомерното и дори механично доверяване само на външните кредитни рейтинги за оценка на кредитното качество на активите.
- 3.3 *Изменения във връзка с независимостта на агенциите за кредитен рейтинг*
- 3.3.1 Трябва да се увеличи независимостта на агенциите за кредитен рейтинг в рамките на настоящия модел „емитентът плаща“, за да се повиши равнището на надеждност на кредитните рейтинги.

¹⁰ http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_101027.pdf

- 3.3.2 Един от начините за увеличаване на независимостта посредством елиминиране на конфликтите на интереси е правилото, според което акционер или член на агенция за кредитен рейтинг, който притежава не по-малко от 5%-ен дял в тази агенция, няма да може да притежава дял от 5 или повече процента в друга агенция за кредитен рейтинг, освен ако съответните агенции не са част от една и съща група.
- 3.3.3 Въвежда се ротационно правило за агенциите за кредитен рейтинг, на които даден емитент възлага определянето на собствения си кредитен рейтинг или на кредитния рейтинг на своите дългови инструменти. От агенцията за кредитен рейтинг, която е свършила своята работа, се изисква да предостави на следващата агенция за кредитен рейтинг всички документи, съдържащи релевантна информация.
- 3.3.4 Същевременно правилото за вътрешна ротация на персонала се коригира, за да не се допуска анализаторите да се местят от една агенция в друга с досиетата на клиентите.
- 3.3.5 Агенция за кредитен рейтинг не би следвало да публикува кредитни рейтинги в случаите, в които има конфликт на интереси, произтичащ от участието на лица, които притежават повече от 10% от капитала или правата на глас в агенцията за кредитен рейтинг или заемат друга важна позиция.
- 3.3.6 На лицата, които притежават над 5% от капитала или правата на глас в агенцията за кредитен рейтинг, както и на тези, които заемат други важни позиции, няма да се разрешава да предоставят консултантски услуги на оценяваната организация.
- 3.4 *Изменения във връзка с разкриването на информация за методологиите на агенциите за кредитен рейтинг, кредитните рейтинги и рейтинговите перспективи*
- 3.4.1 Предложени са процедури за изготвяне на нови методологии за определяне на кредитни рейтинги или за промяна на съществуващите. Консултацията със заинтересованите страни също трябва да бъде включена в този процес. Като компетентен орган ЕОЦКП ще оцени съобразността на предложените нови методологии със съществуващите изисквания и тези методологии ще могат да се използват само след одобрение от ЕОЦКП.
- 3.4.2 Ако се открият грешки в методологиите, агенциите за кредитен рейтинг би трябвало да имат задължението да отстранят грешките и да информират за тях ЕОЦКП, оценяваните организации и широката общественост.
- 3.4.3 Емитентът трябва да бъде информиран за главните основания за оценката най-малко един пълен работен ден преди публикуването на рейтинга или на рейтинговата перспектива, за да има възможност да открие възможните грешки в рейтинговата оценка.

- 3.4.4 Агенциите за кредитен рейтинг следва да оповестяват информацията за всички организации или дългови инструменти, за които им е поискан първоначален преглед или предварителен рейтинг.
- 3.5 *Изменения във връзка с държавните рейтинги*
- 3.5.1 За да се повиши качеството на държавните кредитни рейтинги, правилата за тези рейтинги ще станат по-строги и оценките ще се правят по-често, най-малко веднъж на всеки шест месеца.
- 3.5.2 С оглед на подобряване на прозрачността и повишаване на равнището на разбиране от страна на ползвателите, агенциите за кредитен рейтинг би трябвало да бъдат задължени да публикуват пълен доклад за проучването, когато представят или променят държавни рейтинги.
- 3.5.3 Агенциите за кредитен рейтинг ще предоставят също така подробна информация относно своя оборот, включително данни за таксите по класове активи. Тази информация трябва да позволи да се прецени в каква степен агенциите за кредитен рейтинг използват своите ресурси за присъждане на държавни рейтинги.
- 3.6 *Изменения във връзка със съпоставимостта на кредитните рейтинги и таксите за кредитни рейтинги*
- 3.6.1 Всички агенции за кредитен рейтинг ще бъдат задължени да съобщават своите рейтинги на ЕОЦКП, който ще публикува наличните рейтинги за дългови инструменти под формата на Европейски рейтингов индекс (EURIX).
- 3.6.2 ЕОЦКП ще може да изготвя за Комисията проекти на технически стандарти въз основа на хармонизирана рейтингова скала. Всички рейтинги ще следват една и съща стандартна скала, като по този начин ще се гарантира по-лесната сравнимост на рейтингите.
- 3.6.3 Таксите, начислявани за присъждане на рейтинг, следва да бъдат недискриминиращи и да не бъдат обвързани с никаква форма на условност, т.е. да се основават на реалните разходи и на прозрачно ценообразуване и да не зависят от резултата от оценката. Агенциите за кредитен рейтинг следва ежегодно да предоставят списък на таксите, начислявани за отделните услуги.
- 3.6.4 ЕОЦКП следва също да извършва и мониторинг на дейностите, отнасящи се до концентрацията на пазара, свързаните с тази концентрация рискове и въздействието върху цялостната стабилност на финансовия сектор.

3.7 *Изменения във връзка с гражданската отговорност на агенциите за кредитен рейтинг спрямо инвеститорите*

3.7.1 Комисията предлага в новите разпоредби да се даде възможност за подаване на иски за вреди, причинени от нарушение на задълженията, произтичащи от Регламента относно агенциите за кредитен рейтинг, извършено умишлено или поради груба небрежност, ако въпросното нарушение е повлияло на кредитния рейтинг, на който инвеститорът се е доверил.

3.8 *Други изменения*

3.8.1 По отношение на някои аспекти, свързани с агенциите за кредитен рейтинг, обхватът на регламента се разширява, така че да бъдат включени „сертифицираните“ агенции за кредитен рейтинг, установени в трети страни.

4. **Общи бележки**

4.1 С предложението на Комисията се правят подходящи изменения на настоящия Регламент на Европейския парламент и на Съвета (ЕО) № 1060/2009 относно агенциите за кредитен рейтинг, по-специално във връзка с предоверяването на кредитните рейтинги от страна на участниците на пазара, високата степен на концентрация на пазара на кредитни рейтинги, въвеждането на гражданска отговорност на агенциите за кредитен рейтинг по отношение на инвеститорите, конфликтите на интереси, свързани с модела „емитентът плаща“ и акционерната структура на агенциите за кредитен рейтинг. Въпреки това Комитетът отбелязва, че на места в регламента липсват подробности и някои части са неясни. ЕИСК изразява убеждението, че там, където това е възможно и желателно, окончателният вариант на регламента ще бъде по-конкретен, по-ясен и по-малко двусмислен.

4.2 ЕИСК изразява съмнения относно това, доколко действително надеждни ще са бъдещите самостоятелно изготвяни кредитни оценки, а оттук и относно доверяването на тях впоследствие. Това се дължи на факта, че при сегашното състояние на нещата с най-голямо доверие се ползват рейтингите, определяни от агенции извън ЕС. Ако финансовите институции продължават да разчитат на техните рейтинги, предложеният регламент е обречен на неуспех. Същевременно остава неясно по какъв начин Комисията възнамерява да наложи изготвянето на подобни оценки.

4.3 Същото се отнася и за предлаганото правило за ротация. Дори ако в резултат от това правило се създаде нова агенция с цел да се разшири спектърът от мнения, може да се очаква, че тази нова агенция ще се влияе от становищата на установените агенции и, следователно, очакваният плурализъм на мнения няма да бъде постигнат.

4.4 ЕИСК изразява много сериозни съмнения относно независимостта на предоставяните рейтинги, особено поради факта, че механизмът „емитентът плаща“, включително в случая с рейтингите на държавите, оказва влияние на лихвите, които суверенните държави плащат на финансовите институции и на другите купувачи на техния дълг. Поради това ЕИСК предлага Комисията да пристъпи към разглеждане на функционирането на финансовите пазари като цяло и към тяхното по-строгово регулиране.

4.5 ЕИСК подкрепя контрола върху определянето на възнагражденията на отделните анализатори и необвързването на това възнаграждение с резултатите от рейтинга. Въпреки това не е ясно какви осезаеми стъпки възнамерява да предприеме ЕОЦКП, за да контролира спазването на това предложение. Поради това Комитетът предлага този въпрос да се проучи по-подробно.

5. **Конкретни бележки**

5.1 ЕИСК припомня, че спазването на установената правна рамка трябва да се гарантира, най-вече като се въведат санкции за директорите и мениджърите на европейските и международните органи за надзор на пазара, които не изпълняват своите задължения, предвид вредите, които подобно неспазване причинява на банките, на правилното функциониране на финансовата система, а също така и на икономиката, бизнеса и отделните лица.

5.2 ЕИСК приветства по-големия стремеж за защита на потребителите на финансови продукти чрез въвеждането на гражданска отговорност за агенциите за кредитен рейтинг. В това отношение Европейският парламент и Съветът са взели предвид предходно становище на ЕИСК¹¹. ЕИСК обаче счита, че това трябва да бъде разработено с повече подробности и да бъде много по-ясно. То трябва също така да бъде обвързано по ясен начин със санкции, които ЕОЦКП може да налага.

5.3 ЕИСК изразява някои съмнения във връзка с направения в регламента опит да се засили конкуренцията на пазара за кредитни рейтинги посредством въвеждането на хармонизирана рейтингова скала. Въпреки това той подкрепя тази разпоредба, тъй като тя дава възможност за по-добро сравнение на рейтингите.

5.4 ЕИСК смята, че в опита си да подобри качеството, прозрачността, независимостта, плурализма на мнения и конкуренцията при определянето на рейтинги, Комисията трябва да създаде независима европейска агенция за определяне на рейтинги, която да публикува независими рейтинги на държавен дълг, с цел защита на общия интерес .

¹¹ Становище на ЕИСК относно „Агенции за кредитен рейтинг“, ОВ С 54, 19.2.2011, стр. 37.

- 5.5 ЕИСК е съгласен с необходимостта да се наложат ограничения, свързани със собствеността върху агенциите за кредитен рейтинг, за да се гарантира, че те се възприемат като независими, но би предпочел гаранции за тяхната пълна независимост. Същевременно трябва да се гарантира, че нито един инвеститор не притежава дори индиректно повече от определен процент от капитала на агенцията.
- 5.6 ЕИСК се опасява, че дори предоставянето на участниците на финансовия пазар на възможност да изготвят свои собствени рейтинги и намаленото използване на външни рейтинги няма да гарантират нито обективността на решенията, вземани от участниците на финансовия пазар, нито по-широк спектър от мнения. Същевременно Комитетът има съмнения доколко по-малките финансови институции разполагат с необходимите средства за създаване на аналитични отдели, които да изготвят тези рейтинги.
- 5.7 ЕИСК има известни опасения във връзка с въвеждането на гражданска отговорност за агенциите за кредитен рейтинг, тъй като тези агенции многократно са публикували грешни рейтинги, без досега да им се е налагало да поемат отговорност за своите грешки, с изключение на някои много редки случаи. Поради тази причина ЕИСК не е убеден, че предложеният регламент ще може да промени това. Същевременно ЕИСК счита, че би било целесъобразно да се повиши по максимално последователен и ефективен начин гражданската отговорност на институциите, които използват рейтинги при предоставянето на някои услуги, като например отговорност на банките при предоставянето на инвестиционни консултации.
- 5.8 Според Комитета трябва да се наблегне на преразглеждането на контрола върху агенциите за кредитен рейтинг, който понастоящем не е достатъчно всеобхватен и би следвало да стане системен, последователен и колкото се може по-всеобхватен.
- 5.9 ЕИСК счита, че предложените правила за конфликтите на интереси са от основно значение, но намира, че предложението е твърде неясно в тази си част. Те трябва да бъдат представени с повече подробности, особено когато става въпрос за определянето на задълженията на различните институции, които контролират спазването.
- 5.10 ЕИСК стига до същото заключение по отношение на техническите аспекти и начина, по който Европейският рейтингов индекс (EURIX) се определя понастоящем, като същевременно си задава въпроса дали подобен индекс може да замени всякаква допълнителна информация.
- 5.11 В предложението се споменават кредитните рейтинги на страните, но не се дава точно определение на „страна“. Това има значение, тъй като върху финансовото положение на дадена страна влияят и нейните социални и здравни фондове, които са свързани пряко или непряко с националния бюджет. Обществеността има право да знае дали има риск за покриването на нейните здравни или социални нужди.

- 5.12 Рейтингите на страните трябва да се определят много внимателно, тъй като оказват влияние върху голям брой аспекти, свързани с начина, по който страната действа на финансовите пазари. Следователно Комисията трябва да обръща по-голямо внимание на рейтингите на държавните дългове и да даде по-подробен отговор.
- 5.13 Един от основните нерешени въпроси остава липсата на независимост на агенциите за кредитен рейтинг, произтичаща по-специално от използването на модела „емитентът плаща“, при който рейтингите се възприемат като обслужващи емитента, а не интересите на инвеститора. ЕИСК смята, че въвеждането на правилото за ротация няма да бъде достатъчна регулаторна мярка за борба с принципа „емитентът плаща“. Поради това той предлага да се обмислят някои други мерки за ограничаване на възможностите на емитента да избира агенция за кредитен рейтинг в зависимост от своите собствени цели.
- 5.14 Според ЕИСК предложеното правило за ротация не е достатъчно, за да отговори на очакванията, които неговото въвеждане би породило, по-специално по отношение на създаването на нови пазарни възможности. Поради тази причина Комитетът смята, че регламентът трябва да предвижда по-кратки периоди, по време на които емитентът да може да използва услугите на една и съща агенция за кредитен рейтинг, или по-дълги периоди, по време на които той да няма това право. Друго възможно решение е агенциите за кредитен рейтинг да се избират на случаен принцип. ЕИСК предлага също думата „последователно“ да бъде заличена от изречението „ако тя е присъдила рейтинги последователно за повече от десет дългови инструмента“ в съответния член.

Брюксел, 29 март 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan NILSSON

*

* *

NB: Следва приложение

ПРИЛОЖЕНИЕ
към становището на Европейския икономически и социален комитет

Следният текст от становището на специализираната секция беше отхвърлен в полза на приетото от асамблеята предложение за изменение, въпреки че беше подкрепен от повече от една четвърт от подадените гласове:

Параграф 5.4

„5.4 ЕИСК смята, че в опита си да подобри качеството, прозрачността, независимостта, плурализма на мнения и конкуренцията при определянето на рейтинги, Комисията трябва да създаде независима европейска агенция за определяне на рейтинги, която да публикува независими рейтинги (заплащани от емитентите), но без да публикува рейтинги на държавите, като по този начин ще избягва евентуални обвинения в конфликт на интереси.

Този текст от становището на специализираната секция беше отхвърлен със 78 гласа „против“, 55 гласа „за“ и 13 гласа „въздържал се“.
